

Jakub Bobrzyński

Szukanie słów dla niemych doświadczeń – stany autystyczne u pacjentów dorosłych w ujęciu psychoanalitycznym

Praktyka prywatna w Krakowie

W artykule podejmuję temat psychoterapii dorosłych pacjentów, w przypadku których źródło impasu terapeutycznego może tkwić w nierozpoznanych przez terapeutę i pacjenta obszarach autystycznych w ich osobowości. Osoby takie, pomimo często relatywnie dobrego poziomu funkcjonowania społecznego, mają trudności w doświadczaniu przyjemności; zamiast kreatywnego, spontanicznego myślenia i fantazjowania, cechuje ich myślenie konkretne i trudności w symbolizowaniu; wycofują się z bliskich, intymnych związków; zmagają się z lękiem przed załamaniem (Klein 1980). Z perspektywy psychoanalitycznej źródło tych trudności może tkwić w opisywanych przez Winnicotta (1958) niezmentalizowanych doświadczeniach opuszczenia na wczesnych etapach rozwojowych, związanych z przedwczesną separacją i narażeniem na bolesne poczucie odrębności od obiektu macierzyńskiego (Tustin 1986; Alvarez 1992; Mitrani 1996, 2010). Praca z takimi osobami, oprócz konieczności zapewnienia stałości ramy terapeutycznej, wymaga stałej uważności na to, czego brakuje w przekazie werbalnym, a co może być dostępne poprzez doświadczanie wraz z pacjentem stanów pustki i braku myśli. Terapeuta musi być gotowy na przejście wraz z pacjentem przez bolesny proces żałoby związany z przedwczesną utratą. W takiej pracy, jak pisze Frances Tustin, „[...] otwiera się przed nami puszka Pandory. Jeśli zarówno pacjent, jak i terapeuta mają odwagę zaglądać w jej głębię [...] z tej wewnętrznej ciemności zwykle wyłania się nadzieja” (Tustin 1986).